

Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 i jej wpływ na wybrane polityki Unii Europejskiej¹

Wstęp

Zgodnie z założeniami Agendy na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 25 września 2015 r.² Unia Europejska zobowiązała się do dążenia w kierunku Europy gospodarczo zrównoważonej, w której ludzie „żyją dobrze w granicach możliwości naszej planety”³. Realizacja tego celu wymaga, między innymi, zmian w sposobie myślenia o tym, jak wykorzystywać zasoby naturalne, wytwarzać energię i korzystać z niej, produkować i zużywać żywność, organizować transport i osiągnąć przy niskim zużyciu węgla wysoką konkurencyjność produkowanych dóbr. Unia Europejska musi przygotować się do odparcia presji wywieranej na jej gospodarke, środowisko, jakość życia społecznego przez globalne megatrendy⁴, takie jak wzrost populacji, migracje, niedobór dóbr naturalnych kluczowych dla jej gospodarki, zmian klimatycznych i innych problemów środowiskowych, które istotnie wpływają na poszczególne elementy europejskiej infrastruktury, a także nowych zagrożeń zdrowotnych, w tym pandemii. Ignorowanie długoterminowych konsekwencji tych zagrożeń może okazać się bardzo kosztowne z punktu

* Prof. dr hab. **Ewa Latoszek** – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Katedra Unii Europejskiej im. J. Monneta, Centrum Doskonałości J. Monneta w SGH w Warszawie, e-mail: elatos@sgh.waw.pl.

¹ Publikacja oparta na wynikach badań w ramach projektu sfinansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki “Zrównoważony rozwój a globalne dobra publiczne w teorii i praktyce organizacji międzynarodowych” (2012/07/B/HS4/00309).

² Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 i Cele Zrównoważonego Rozwoju, Addis Ababa Action Agenda (AAAA), <http://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2015> (dostęp 20.02.2017).

³ „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety” (Dz.Urz. L347 z 28.12.2013, s. 171) oraz H. Komiyama, K. Takeuchi, *Sustainability Science: building a new discipline*, “Sustainability Science”, no. 1/2006.

⁴ *EEA 2015. The European Environment – State and Outlook 2015. Assessment of Global Megatrends* oraz E. Latoszek, A. Kłos, *The European Union’s Action for Sustainable Development*, w: C.E.P. Amaral, V. Cucerescu, G. Gabrichidze, I. Horga, A. Kruglashov, E. Latoszek, M. Pachocka, *EU Association Agreements with Georgia, Moldova and Ukraine: through cooperation towards integration*, ECSA – Moldova, Chisinau–Tbilisi–Chernivtsi 2017, s. 61–73.

widzenia gospodarczego, ekologicznego i społecznego⁵. Jeśli weźmie się pod uwagę już istniejące, jak również pojawiające się nowe wyzwania w obrębie Unii oraz powiązania z innymi częściami świata, można postawić diagnozę, że istnieje konieczność podejmowania w tym zakresie konkretnych działań i niemożliwe jest zostawienie istniejących problemów bez próby ich rozwiązania. Nasuwają się pytania: czy, aby sprostać globalnym wyzwaniom, Unia Europejska musi wypracować nową wizję/strategię zrównoważonego rozwoju? Jakie wspólne działania należy podejmować w krajach UE, aby móc włączać się aktywniej w efektywne zarządzanie globalnymi dobrami publicznymi? Czy realizacja 17 celów zrównoważonego rozwoju (Sustainable Development Goals, SDG), przyjętych w Nowym Jorku na Szczycie Zrównoważonego Rozwoju w roku 2015, pozwoli rozwijać się europejskiej gospodarce w sposób zrównoważony?

Przekształcanie Unii Europejskiej w światowego lidera zrównoważonego rozwoju: wizja na kolejną dekadę

Kryzys migracyjny pokazał, że Europa „nie jest samotną wyspą” i że problemy w innych częściach świata stanowią wyzwanie zarówno dla poszczególnych państw europejskich, jak i dla całej Unii Europejskiej. Nie ma łatwego rozwiązania istniejącego kryzysu. Co więcej, przewiduje się, że zmiany klimatyczne i dalsza degradacja środowiska mogą prowadzić do intensyfikacji procesów migracyjnych⁶. Ważne jest, aby uświadomić decydencom, że migracje i zmiany klimatyczne są ze sobą powiązane i że powszechne porozumienie wszystkich państw w kwestii klimatu (COP21) jest niezbędne także po to, by złagodzić ryzyko masowych migracji do Europy⁷.

Nie da się przewidzieć, jak Europa będzie wyglądać za 10 lat, ale jasne jest, że kierowanie UE w stronę przyszłości, jakiej dla siebie pragniemy,

⁵ E.g. *EEA 2014. Late Lessons from Early Warnings II* oraz *Pomoc rozwojowa dla krajów rozwijających się na przełomie XX I XXI wieku*, red. E. Latoszek, Oficyna Wyd. SGH w Warszawie, Warszawa 2008, s. 16–18.

⁶ Np. Rekomendacje grupy doradczej ds. zmian klimatycznych i mobilności ludzi (marzec 2015 r.), <http://www.unhcr.org/5550ab359.htm>. Cytujące piąte sprawozdanie grup roboczej (marzec 2014 r.): IPCC 5AR, WG2, Volume 1, Chapter 12 (2014), <http://www.ipcc.ch/report/ar5/wg2>. Por. także: <http://www.unhcr.org/paques/49e4a5096.html> (dostęp 10.05.2017).

⁷ Niniejszy tekst powstał kilka dni przed wycofaniem się administracji Donalda Trumpa z podpisanego zaledwie 1,5 roku wcześniej tzw. paryskiego porozumienia klimatycznego. Jak stwierdził prezydent USA, Porozumienie paryskie jest „w najwyższym stopniu niekorzystne dla USA, działa natomiast na korzyść innych krajów”, <http://www.money.pl/gospodarka/unia-europejska/wiadomosci/arttykul/paryskie-porozumienie-klimatyczne-usa-trump,18,0,2328594.html> (dostęp 10.05.2017).

wymaga znaczących inwestycji w dziedzinie produkcji i w zakresie wykorzystania wiedzy (nauki, technologii i innowacji), a także zwiększenia zdolności do prowadzenia badań nad przyczynami systemowymi dotyczącymi obecnych i przyszłych wyzwań. Rozwój technologii nie wystarczy, aby rozwiązać obecne problemy. Konieczne są zmiany w postawach i zachowaniu oraz zmiana wizji rozwoju w kierunku rozwoju zrównoważonego.

Agenda 2030 zakłada aktywne zaangażowanie Unii Europejskiej w realizację jej założeń, m.in. w drodze wykorzystania jej zdolności analitycznych i naukowych do prognozowania przyszłych zagrożeń i wyzwań, gdyż decyzje dotyczące realizacji polityki zrównoważonego rozwoju będą podejmowane na podstawie faktów, zwłaszcza gdy w grę wchodzi opracowanie i wdrożenie nowych regulacji i kompleksowych narzędzi oceny wpływu zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do aspektów wewnętrznych i zewnętrznych wspólnych polityk. Jest to też deklaracja zaangażowania się na rzecz Europy, która jest gotowa dzielić się swoim doświadczeniem i wiedzą z innymi częściami świata, wspierać inne państwa na drodze do zrównoważonego rozwoju, rozwijać lub dostosować technologię do ich potrzeb z uwzględnieniem specyfiki ich gospodarki, społeczeństwa i kultury, angażując w ten proces wszystkich interesariuszy.

UE może stać się jednym z najważniejszych graczy w realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w praktyce gospodarki światowej. Cel ten jest jak najbardziej osiągalny, ponieważ:

- Unia Europejska i jej państwa członkowskie są od dawna zaangażowane w kreowanie zrównoważonego rozwoju, co znajduje odzwierciedlenie w traktatach i wyśiłkach w celu upowszechnienia SD w polityce i zarządzaniu;
- SDG są doskonałą okazją do ożywienia tego zaangażowania na poziomach poszczególnych państw członkowskich UE i transformacji ich zobowiązań w konkretne działania. Istnieje na przykład szereg najnowszych i przyszłych polityk, które wyznaczają nowe standardy na przyszłość i odnoszą się do kilku wyzwań systemowych, takich jak pakiet gospodarki o obiegu zamkniętym⁸, Unia innowacji, Unia energii, jednolity rynek cyfrowy.

Aby to osiągnąć, będą niewątpliwie potrzebne pewne wzmocnienia i dopracowanie istniejącej polityki publicznej UE. Dziesięć Priorytetów

⁸ <http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/indexen.htm> (dostęp 28.04.2017) oraz G. Berger, R. Steurer, *Horizontal Policy Integration and Sustainable Development: Conceptual remarks and governance examples*, ESDN Quaterly Report, Vienna 2009 i E. Latoszek, M. Proczek, A. Kłos, M. Pachocka, E. Osuch-Rak, *Facing the Challenges in the European Union. Re-thinking EU Education and Research for Smart and Inclusive Growth (EuInteg)*, PECSA, Warszawa 2015, s. 54.

Tabela 1. Dziesięć priorytetów Komisji Europejskiej i SDG

Priorytety KE	Cele zrównoważonego rozwoju*																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Praca, Rozwój i Inwestycje	X	X	X	(X)		(X)	(X)	X	X	(X)	(X)						X
Jednolity rynek treści cyfrowych								X	X								X
Unia energetyczna i klimat						(X)	X	X	X		(X)	(X)	X				
Rynek wewnętrzny								X		X							
Unia ekonomiczna i monetarna								X		(X)							
Wolny handel między EU-USA								X									
Sprawiedliwość i Prawa Podstawowe					X					X						X	
Migracja										X							
UE jako agent na arenie międzynarodowej																X	X
Zmiany demokratyczne					X					X						X	

* Nawiasy oznaczają możliwy pozytywny wpływ na SDG za pośrednictwem danego priorytetu.

Źródło: zestawienie własne na podstawie danych Komisji Europejskiej.

Komisji Europejskiej (ustalonych w 2014 r.) można w pewnym stopniu połączyć z SDG (tabela 1), należy jednak podkreślić, że nie zostały one opracowane z myślą o zrównoważonym rozwoju jako priorytecie (noszą piętno kryzysu gospodarczego i finansowego w ramach UE) i jedynie poobieżnie odnoszą się do zagadnień środowiskowych.

Zestaw SDG oferuje kompleksowe spojrzenie na kwestie krótko- i długoterminowe zrównoważonego rozwoju. Nie chodzi przy tym tylko o sprawy pracy i wzrostu, ale także o inne wymiary społeczne i środowiskowe. Specyfika SDG wymaga skutecznych decyzji politycznych, niosących ze sobą spójne i zintegrowane podejście do polityk sektorowych. Strategia „Europa 2020”, przynajmniej w głównych założeniach, obejmuje trzy wymiary zrównoważonego rozwoju („dla inteligentnego, zrównoważonego wzrostu”⁹, patrz tabela 2), ale nie uwzględnia jeszcze międzynarodowej perspektywy, takiej jak wpływ wewnętrznej polityki UE na inne części świata i polityki zewnętrznej UE, w tym współpracy na rzecz rozwoju¹⁰.

Uniwersalność SDG, która jest jedną z ich kluczowych charakterystyk, wymaga znaczącej zmiany w sposobie budowania założeń politycznych państw członkowskich UE w zakresie SD: obliuguje ona bowiem wszystkie państwa, w tym przede wszystkim kraje rozwinięte, do odniesienia się do aktualnych i przyszłych wyzwań w sposób kompleksowy. Oznacza to ożywienie poziomej koordynacji ministerstw (i potencjalnie przemysłenia aktualnego podziału pracy między nimi), integrowania krajowych i międzynarodowych perspektyw współpracy, w tym wpływu polityki krajowej na kraje rozwijające się. Poważne zaangażowanie się w osiągnięcie SDG wymaga zatem silnego skupienia na pogłębieniu spójności ich polityki publicznej.

Dla UE konieczne jest i możliwe pozyskanie pozycji globalnego lidera w grze o realizację koncepcji zrównoważonego rozwoju, co zdoła osiągnąć tylko wówczas, jeśli ukierunkuje swoje strategie i politykę ku celom zrównoważonego rozwoju i zintegrowanym z nimi regulacjom, wykorzysta narzędzia i środki, aby to osiągnąć, jednocześnie minimalizując koszty przemian. Jeśli chodzi o Komisję Europejską, to główną odpowiedzialnością wiceprzewodniczącego ds. zrównoważonego rozwoju jest podejmowanie działań na rzecz większego zaangażowania wszystkich dyrekcji general-

⁹ <http://ec.europa.eu/europe2020/targets/eu-targets/indexen.htm> (dostęp 22.02.2017).

¹⁰ Sama strategia zawiera rozdział poświęcony „Wykorzystaniu instrumentów polityki zewnętrznej”, który odnosi się głównie do koordynacji polityki handlu i międzynarodowej polityki makroekonomicznej, jak również do zewnętrznych aspektów różnych polityk wewnętrznych (np. dotyczących energii, transportu, rolnictwa, R&D), niestety nie została przypieczętowana ustaleniem priorytetów lub inicjatyw przewodnich. Por. *Zrównoważony rozwój a globalne dobra publiczne w teorii i praktyce organizacji międzynarodowych*, red. E. Latoszek, M. Proczek, M. Krukowska, Dom Wyd. Elipsa, Warszawa 2016, s. 161–162.

Tabela 2. Strategia „Europa” 2020 i SDG

Strategia „Europa 2020”: Priorytety, cele, przewodnie inicjatywy	Cele zrównoważonego rozwoju*																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Inteligentny wzrost								X									
Cel 1: Wskaźnik zatrudnienia					X			X		X							
Cel 2: Badania i rozwój/PKB								X									X
Cel 4: Wskaźnik wczesnego rezygnowania z nauki i studiów wyższych				X													
Inicjatywa przewodnia (1): Europejska agenda cyfrowa (stworzenie jednolitego rynku treści cyfrowych)								X									
Inicjatywa przewodnia (2): Unia innowacji (przekierowanie R&I na główne wyzwania społeczne)			X				X	X	X			X	X	(X)	(X)		X
Inicjatywa przewodnia (3): Młodzi w ruchu (promowanie studiowania za granicą, ulepszanie umiejętności etc.)				X				X									
Zrównoważony wzrost												X					
Cel 3: Zmiany klimatyczne i zrównoważonej energetyki: „Cele 20-20-20”							X		X		(X)	(X)	X				
Inicjatywa przewodnia (4): Europa efektywnie zarządzająca zasobami (Redukcja emisji gazów cieplarnianych konsumpcji zasobów etc.)						(X)	X					X	X	(X)	(X)		

nych w ramach KE i koordynowanie ich działań na rzecz wypełniania założeń Agendy 2030 w ramach realizacji strategii „Europa 2020”, zwracając przy tym uwagę zarówno na ważne wyzwania wewnątrz Unii, jak i jej politykę międzynarodową.

Rola inwestycji w zmienianiu ekonomicznych i społecznych paradygmatów i praktyk w kierunku zrównoważonego rozwoju

Inwestycje są kluczowym instrumentem do zmiany obecnych paradygmatów ekonomicznych, zwiększenia skutków społecznych, poprawy efektywności wykorzystania energii i innych surowców oraz zmniejszenia kosztów środowiskowych w procesie realizacji polityki zrównoważonego rozwoju. W rzeczy samej jednym z kluczowych działań powziętych przez Komisję Europejską w ciągu ostatnich lat było ustanowienie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS)¹¹. Wykorzystanie tych środków wymaga zdecydowanego odejścia od tradycyjnej polityki maksymalizacji zwrotów finansowych inwestycji, przy założeniu, że inwestowanie w SD jest równoznaczne z kreowaniem zrównoważonych instytucji, gospodarek, społecznych paradygmatów i praktyk, zgodnych z wymogami XXI w.

Kierowanie inwestycji w realnej gospodarce w stronę SD, w ramach pełnej współpracy między podmiotami prywatnymi i publicznymi, stanowi istotną odpowiedź na wyzwania zrównoważonego rozwoju. Prywatne inwestycje, jak i te wspierane ze środków publicznych mogą przyspieszyć rozwój odpowiednich i zrównoważonych technologii oraz adaptację istotnych elementów infrastruktury, takich jak energetyka czy zarządzanie zasobami wodnymi zgodnie z założeniami Agendy 2030. Inwestycje mogą być także istotnym stymulatorem zmian w zakresie zarządzania w przemyśle i technologii.

Także „inwestycje o szczególnym wpływie” (zwane *impact investing*), np. inwestycje przeprowadzone w firmach, organizacjach i funduszach z zamiarem wygenerowania mierzalnych, mających pozytywny wpływ na społeczeństwo i środowisko zysków, jak również zwrotu finansowego¹², mogą pchnąć kraj na bardziej zrównoważoną ścieżkę. W szczególności in-

¹¹ <https://www.mr.gov.pl/strony/zadania/plan-inwestycyjny-dla-europy/europejski-fundusz-na-rzecz-inwestycji-strategicznch-efis/> (dostęp 15.03.2017) oraz N. Weitz, A. Nilsson, S. Tenggren, *Sustainable Development Goals for Sweden: Insights on setting a national Agenda*, Stockholm Environment Institute, Stockholm, 2015, s. 27.

¹² Zob. <http://www.theaii.nora/impact-investing> i <http://www.socialimpactinvestement.org> (dostęp 15.03.2017).

westyje w STI4SD (*Science, Technology and Innovation for Sustainable Development*) są potężnym narzędziem do wzmocnienia krajów i ich możliwości ochrony społeczeństw przed ubóstwem oraz degradacją środowiska i zdrowia. Możliwość finansowania „inwestycji o szczególnym wpływie” jest ważnym elementem zwiększenia skuteczności tego narzędzia. Priorytetem, zwłaszcza w krajach rozwijających się, powinno być inwestowanie w zrównoważenie systemu energetycznego i usług energetycznych, jak również dostępu do wody i urządzeń sanitarnych, cyberprzestrzeni, monitoringu finansowego i edukacji.

Aby uzyskać możliwie największą dźwignię finansową z inwestycji w projekty powiązane z SDG w kontekście ich skutków społecznych i ekonomicznych, powinny być one oceniane przez pryzmat odpowiednio dobranego zestawu wskaźników uwzględniających ich znaczenie dla zrównoważonego rozwoju państw (takich jak np. lokalizacja inwestycji czy możliwości rozpowszechniania ich efektów społecznych)¹³. Może to stanowić podstawę wypracowania specjalnej metodologii w odniesieniu do oceny efektywności takich inwestycji ze strony takich instytucji, jak Komitet Wykonawczy Technologii UNFCCC oraz Bank Technologii i Mechanizm Systemu Technologii dla najslabiej rozwiniętych krajów (LDC).

Priorytety Unii Europejskiej w zakresie nauki, technologii i innowacji (*Science, Technology and Innovation, STI*) dostosowane do Agendy 2030

Nauka, technologia i innowacja (w dokumentach ONZ i OECD określane zbiorowo STI – *Science, Technology and Innovation*) są uznawane za jeden z najważniejszych czynników wzrostu produktywności oraz za dźwignię długoterminowego wzrostu gospodarczego i dobrobytu¹⁴. Co więcej, są niezbędne dla utrzymania równowagi środowiskowej¹⁵.

¹³ UN Interagency Working Group, IAWG określiła udział wkładu „technologii” dla każdego z 17. SDGs jako wstępną wizję. Zob.: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/78165%20IAWG%20Technoloav%20Brief%20for%20Addis%20side%20event%20Julv%207%20final.pdf> (dostęp 15.03.2017) oraz P. Bagiński, *Polityka współpracy rozwojowej Unii Europejskiej w kontekście polskiej prezydencji w Radzie UE w 2011 r.*, Polska Akcja Humanitarna, Warszawa 2011; *Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski*, GUS, Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2011, s. 5–6.

¹⁴ OECD, Deklaracja ministerialna z Daejeon w zakresie nauki, technologii i innowacji w globalnej erze cyfrowej, 21 października 2015 r., OECD DSTI/STP/MIN(2015)1, <http://www.oecd.org/science/sci-tech/sti-ministerial-2015.html> (dostęp 26.03.2017).

¹⁵ S-T-I są często ujmowane jako całość, mimo że różnią się w swojej naturze i rozwijają się w innych ekosystemach, ponieważ mogą być postrzegane jako droga od nowej idei lub wiedzy do jej komercjalizacji.

Odgrywają nawet ważniejszą rolę z perspektywy SDG i nowej agendy STI, ponieważ są nie tylko mocno zakorzenione w Celu 17. Agendy 2030, dotyczącym implementacji i partnerstwa, lecz także są elementem kilku innych celów i zamierzeń sektorowych w ramach tej Agendy¹⁶.

STI mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju (SD) w UE i muszą być w pełni zintegrowane z nadrzędnymi i sektorowymi strategiami i politykami. Jest to szczególnie istotne w odniesieniu do Unii Europejskiej, gdy ma się na uwadze, że:

- UE zgodziła się, że do 2020 r. 3% PKB państw członkowskich powinno zostać zainwestowane w badania, rozwój i innowacje; jest to jeden z pięciu głównych celów strategii „Europa 2020”, realizowanej przez inicjatywę przewodnią Unia innowacji (patrz tabela 2), STI jest już na pierwszym planie programu strategicznego Inicjatywa Przewodnia UE;
- Komisja określiła nadrzędne zasady wykonawcze w komunikacie w sprawie Agendy Post-2015¹⁷, która podkreśla, że nauka, technologia i innowacja, w tym digitalizacja, mogą generować istotne zmiany w stosunkowo krótkim czasie. Jednak zmiany te nie są w stanie automatycznie rozwiązać problemów społecznych i ekologicznych. Wszystkie zainteresowane strony muszą wykorzystać potencjał oferowany przez naukę, technologię i innowację, aby skorzystać z inteligentnego, zrównoważonego i włączającego rozwoju (aby zapoznać się z możliwymi działaniami w celu realizacji tej wizji);
- kilka z nowych dziesięciu priorytetów Komisji, a także niektóre z niedawno powziętych kluczowych inicjatyw (takich jak jednolity rynek treści cyfrowych), w dużej mierze opierają się na STI w celu przyspieszenia zmiany i poprawy dobrobytu w Unii Europejskiej, co minimalizuje koszty przejściowe;
- oczekuje się, że co najmniej 60% całkowitego budżetu Horyzontu 2020 będzie związane ze zrównoważonym rozwojem, a co najmniej 35% z klimatem.

¹⁶ Zobacz także rekomendacje Doradczej Rady Naukowej Sekretarza Generalnego ONZ, *The Crucial Role of Science for Sustainable Development and the Post-2015 Development Agenda*, 9 lipca 2015 r., <http://en.unesco.org/un-sab/sites/un-sab/files/Preliminary%20reflection%20bv%20the%20UN%20SG%20SAB%20on%20the%20Crucial%20Role%20of%20Science%20for%20the%20Post-2015%20Development%20Agenda%20-%20Jul%202014.pdf> (dostęp 26.03.2017).

¹⁷ Globalne partnerstwo na rzecz likwidacji ubóstwa i zrównoważonego rozwoju po 2015 (COM (2015) 44 wersja finalna).

Jako że jest zbyt wiele polityk, inicjatyw, działań i akcji potencjalnie związanych z STI na poziomie UE, aby umożliwić ich wyczerpującą ocenę, w niniejszym artykule dokonano jedynie krótkiej analizy działań związanych z nową globalną Agendą¹⁸. W szczególności dwa aspekty Agendy 2030 zostały tu wzięte pod uwagę: a) czy działania pozwalają na współpracę międzynarodową, w tym zwłaszcza z krajami rozwijającymi się, oraz na ich zaangażowanie; oraz b) czy działania odnoszą się do najistotniejszych obszarów zrównoważonego rozwoju określonych w Agendzie 2030¹⁹.

- Orientacja Horyzontu 2020 w stronę wyzwań społecznych bardzo dobrze odwzorowuje wzrost liczby projektów ukierunkowanych na globalne przemiany związane ze zrównoważonym rozwojem w wymiarze ekonomicznym, środowiskowym i społecznym, określonych w Agendzie. W ramach Horyzontu 2020 Plan działania Europejskiego Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych odnosi się również w istotnym stopniu do obszarów określonych w Agendzie 2030, takich jak: energia, nauki o środowisku i nauki biomedyczne. Jeśli chodzi o otwarcie dostępu dla partnerów międzynarodowych, można także zaobserwować postęp. W minionych Wieloletnich Ramach Finansowych, zarówno w 7PR, jak i w Międzynarodowej Współpracy (*International Cooperation*, INCO) określonej w 7PR, zaczęto bardziej intensywnie uwzględniać konieczność współpracy społeczności naukowej UE ze światem zewnętrznym. Jednak 7PR przyniósł bardzo ograniczone efekty pod względem udziału naukowców z krajów rozwijających się (0,9%) i innych państw spoza UE. Współpraca ta została zdominowana przez największe potęgi, takie jak Stany Zjednoczone, Chiny i Rosję. Horyzont 2020 położył większy nacisk na zaangażowanie międzynarodowe w celu zwiększenia udziału partnerów spoza UE w ramach programu, w tym zwłaszcza naukowców z państw słabiej rozwiniętych. Globalna perspektywa Agendy 2030 prowadzi do większego skoncentrowania się na głównych międzynarodowych graczach jutra, takich jak Indie, Indonezja, Meksyk, Kolumbia, Etiopia czy Nigeria. W ramach

¹⁸ Wiele z tych środków zostało ujętych w zobowiązaniach „Unia innowacji” powziętych w 2010 r.

¹⁹ Oprócz tych polityk STI istnieje oczywiście wiele polityk sektorowych, w których można stymulować STI dla zrównoważonego rozwoju. Te, które nie wchodzą w zakres tematyki tego tekstu, obejmują główne instytucje UE dysponujące znaczącymi budżetami, takie jak wspólna polityka rolna i fundusze strukturalne, ale także nowe lub dysponujące mniejszym budżetem, takie jak system normalizacji europejskiej, plan gospodarki o obiegu zamkniętym, plan akcji ekoinnowacyjnych, unia energetyczna i środki związane ze wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej.

działania „Maria Skłodowska-Curie” znaczna część partnerów pochodzi spoza UE (15 000 osób z 65 000 w latach 2014–2020).

- Podejmowane są działania mające służyć ułatwieniu napływu naukowców z krajów trzecich do UE również przez EURAXESS (międzynarodowy portal pracy w nauce), program „Kierunek Europa” oraz wprowadzenie specjalnej „wizy naukowej”. Jednakże nie przywiązuje się zbyt wielkiej wagi do umożliwienia dostępu do infrastruktur badawczych dla naukowców z krajów rozwijających się i do podejmowania współpracy na rzecz rozwoju infrastruktur badawczych o charakterze globalnym.
- Wzmocnienie europejskiej przestrzeni badawczej (ERA)²⁰ także łączy się z niektórymi elementami Agendy 2030, czego przykładem jest uwzględnienie w procesie oceny wniosków chociażby kwestiach: równości płci (Cel 5 SDG), zagwarantowania szerokiego dostępu do wiedzy i jej transferu wiedzy (Cel 4 SDG), jak również rozwoju międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju państw słabiej rozwiniętych (Cel 17 SDG). Jednym z podstawowych założeń ERA, powołanej do życia w 2008 r., jest realizacja koncepcji kluczowych celów zrównoważonego rozwoju, takich jak na przykład rozwój badań w obszarze chorób niezakaźnych (Cel 3 SDG) i zasobów wodnych (Cel 6 SDG). Związek między wewnętrznym i zewnętrznym wymiarem europejskiej przestrzeni badawczej stopniowo się wzmacnia.
- Kluczowe założenia i cele programu Horyzont 2020 i Wieloletnich Ram Finansowych (*Multinational Financial Framework*, MFF) dotyczą SD. Regulamin Horyzontu 2020 stanowi, że „Działania dotyczące zmian klimatycznych i zasobooszczędności stanowią dwa nawzajem wzmacniające się cele mające umożliwić zrównoważony rozwój. Cele szczegółowe odnoszące się do obu tych pojęć powinny być uzupełnione przez inne szczegółowe cele realizowane w ramach programu Horyzont 2020. W rezultacie oczekuje się, że co najmniej 60% łącznego budżetu programu Horyzont 2020 powinno być przeznaczone na działania związane ze zrównoważonym rozwojem. Zakłada się również, że wydatki związane z projektami dotyczącymi zmian klimatycznych, uwzględniające poprawę efektywności wykorzystania zasobów, przekroczą 35% budżetu Horyzontu 2020”. Dodatkowo w MFF²¹ UE zobowiązała się do wyasygnowania w całym budżecie Unii środków przeznaczonych na bioróżnorodność, bez wyszcze-

²⁰ Partnerstwo w ramach europejskiej przestrzeni badawczej na rzecz doskonałości i wzrostu gospodarczego, COM(2012) 392.

²¹ <http://ec.europa.eu/budaet/mff/introduction/indexen.cfm> (dostęp 14.04.2017).

gólniania konkretnego celu wydatków. Z tego powodu działania na rzecz klimatu i zrównoważonego rozwoju muszą zostać określone jako część głównego nurtu programów Horyzontu 2020, co oznacza także, że odpowiednie środki powinny zostać przeznaczone na działania wspierające osiągnięcie tych celów w budżecie Programu. Sprawozdawczość Horyzontu 2020 będzie dotyczyła także wydatków na bioróżnorodność. Metody, które obecnie stosuje Komisja Europejska w procesie wydatkowania środków na działania na rzecz klimatu i zrównoważonego rozwoju, są oparte na wskaźnikach z Rio²², które wyznaczają proporcje 0%/40%/100% obszarom tematycznym Programu Pracy²³ Horyzontu 2020 (tzw. *programmable actions*) w zależności od tego, w jakim stopniu uwzględniają one kwestie SD w rozwoju ekonomii, kapitału społecznego i naturalnego.

- Zobowiązanie Komisji do promowania otwartego dostępu (*Open Access*, OA) do efektów badań finansowanych z funduszy publicznych²⁴ jest przykładem rozwiązania związanego z Agendą 2030, która kładzie nacisk na rozprzestrzenianie technologii i dzielenie się wiedzą na korzystnych warunkach jako kluczowy czynnik SD (Cel 17). Komisja (i wiele podmiotów odpowiedzialnych za finansowanie na poziomie krajowym) szczególną wagę przywiązuje do udostępniania recenzowanych prac naukowych w ramach Open Access, jak również do finansowania projektów ukierunkowanych na praktyczne rozwiązania w zakresie tworzenia infrastruktur *on-line* dla baz danych i tworzenia centrów transferu wiedzy. Takie inicjatywy są istotne i służą do zmaksymalizowania wpływu każdego projektu badawczego na praktykę. Przyczynia się to nie tylko do rozprzestrzeniania wiedzy, ale także do angażowania innych państw w ten proces w celu zbudowania globalnego wsparcia dla rozprzestrzeniania wiedzy i technologii. Kompleksowe podejście do kwestii udostępniania wiedzy i innowacji, potencjalnie dotycząca także patentów, licencjonowania i IPR, bierze pod uwagę zobowiązania UE powzięte w Agendzie 2030, w szczególności dotyczące zasady „spójność polityki na rzecz rozwoju” – co wiąże się także z wpływem na kraje trzecie.
- Europejski Instytut Innowacji i Technologii (*European Institute of Innovation and Technology*, EIT) i jego główny mechanizm „Wspólnoty

²² Statystyki OECD na temat finansowania rozwoju zewnętrznego skupionego na celach środowiskowych, w tym konwencja z Rio.

²³ <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/referencedocs.html#h2020-work-programmes-2014-15-main-wp> (dostęp 14.04.2017).

²⁴ W stronę lepszego dostępu do informacji naukowej – zwiększanie korzyści z inwestowania środków publicznych w badania naukowe, COM(2012) 401.

wiedzy i innowacji” (*Knowledge and Innovation Communities, KiCs*) także odnoszą się do głównego wymiaru Agendy 2030. Pierwszy obszar KIC zajmuje się zmianami klimatycznymi, energią i TIK, drugi zaś dotyczy zdrowego życia, surowców, przemysłu oferującego wartość dodaną, mobilności w miastach i zrównoważonych metod produkcji żywności. Jednak jak na razie wydaje się, że zaangażowanie pozaeuropejskich sieci badawczych i innowacyjnych jest bardzo ograniczone i aby EIT mogła realizować swoją misję, należałoby przyrzeć się jej międzynarodowemu mandatowi oraz ustanowić mechanizmy zaangażowania krajów rozwijających się.

- Warto też zwrócić uwagę na podejście od strony wyzwań przyjęte w Europejskim Partnerstwie dla Innowacji, dzięki któremu główne SDG i poważne wyzwania społeczne (rolnictwo, zdrowie dla starzejącego się społeczeństwa, miasta, woda i surowce) zostały uzgodnione wspólnie, koncentrując się na koordynacji polityki i spójności między działaniami różnych podmiotów społecznych. Podejście to jest przydatne zarówno w aspekcie dostarczania istotnych globalnych korzyści w tych dziedzinach, jak i w zwiększaniu zdolności konkurencyjnych i innowacyjnych UE²⁵. Ten model działania, biorący pod uwagę podaż i popyt oraz działania na rzecz przyspieszenia postępów przez budowanie innowacyjnego systemu w kategoriach instytucjonalnych, dobrze współgra z aspiracjami Agendy 2030.
- Nagrody za wyzwania (także określane nagrodami motywującymi) z Horyzontu 2020 są także ciekawym sposobem na stymulowanie innowacji skorelowanych z SDG. Nagrody pobudzają do szukania nowych rozwiązań i przyciągają dodatkową uwagę prywatnych inwestorów do badań na rzecz zrównoważonego rozwoju²⁶.
- Partnerstwo prywatno-państwowe (PPP) w ramach Horyzontu 2020 ma na celu przyczynić do realizacji tych SDG, jakie związane są w sposób pośredni z Celem 17., skupionym na globalnym partnerstwie na rzecz zrównoważonego rozwoju. Istnieją dwa typy PPP w ramach Horyzontu 2020: PPP zawarte w drodze umowy i Wspólne Inicjatywy Technologiczne (*Joint Technology Initiatives, JTI*). Dzięki inwestowaniu w nowatorskie badania obydwa rodzaje PPP

²⁵ Raport niezależnej grupy eksperckiej „Outriders for European Competitiveness”. Zob.: <https://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/outridersforeuropeancompetitivenessseip.pdf> (dostęp 12.05.2017).

²⁶ Na przykład w roku 2012 r. „Innowacyjnej Technologii Szczepień” (*Innovative Vaccine Technology*) została przyznana nagroda 2 mln euro od KE, a fundacja Billa i Melindy Gatesów w marcu 2015 r. zobowiązała się do zainwestowania 46 mln euro na rzecz przyspieszenia rozwoju technologii innowacyjnych szczepionek.

przyczyniają się do realizacji celu strategicznego „Europy 2020”, jakim jest inteligentny, zrównoważony i inkluzywny rozwój. PPP zawarte na drodze umowy stosują się do zasad i procedur zapisanych w Horyzoncie 2020, podczas gdy przemysł dostarcza kluczowych informacji na temat priorytetów badawczych. JTI są realizowane jako wspólne przedsiębiorstwa: na przykład Clean Sky JTI, Innovative Medicines Initiative i Bio-based Industries. Wspólne przedsiębiorstwa będą istotnie przyczyniać się do realizacji SDG, choć są skupione głównie na Europie²⁷.

Podsumowując, UE stworzyła wiele narzędzi, aby wprowadzić w życie politykę STI4SD. W szczególności:

- globalny wymiar STI jest coraz częściej brany pod uwagę przez UE i konkretne inicjatywy są podejmowane, aby rozwijać współpracę ze światem zewnętrznym na wielu płaszczyznach;
- prowadzone są systematyczne prace nad otwartym dostępem do wiedzy i nad jej szerokim rozprzestrzenianiem;
- podstawowe zagadnienia Agendy 2030 zostały ujęte w już istniejących programach, poczynając od badań podstawowych, a kończąc na inicjatywach skupionych wokół innowacji.

Takie podejście nie tylko przyczynia się do pozycjonowania UE w roli globalnego lidera STI4SD, ale także zmniejsza przepaść innowacyjną między głównymi konkurentami (o niemalże 50% od 2008 r. między USA i Japonią²⁸). Jednak postęp w realizowaniu tych ambicji w praktyce jest zbyt wolny, zarówno jeśli chodzi o promowanie wymiaru międzynarodowego nauki, jak i otwartego dostępu. Co więcej, mimo że systemowy charakter Agendy 2030 jest powszechnie uznany, niektóre z jej kluczowych

²⁷ W grudniu 2013 r. Komisja Europejska uruchomiła osiem PPP zawartych na drodze umowy o strategicznej wadze dla przemysłu europejskiego. Są to: fabryki jutra, energooszczędne budynki (*Energy Efficient Buildings*, EeB), inicjatywa dla pojazdów energooszczędnych, zrównoważony przemysł przetwórczy, fotonika, robotyka, wysoko wydajne systemy obliczeniowe i zaawansowane 5G sieci dla przyszłości Internetu (<http://europa.eu/rapid/press-releaseIP-13-1261en.htm>, dostęp 17.04.2017). W odróżnieniu od Wspólnych Inicjatyw Technologicznych (JTI) powołanych w ramach Horyzontu 2020 (zob. IP/13/668), PPP zawarte na drodze umowy nie mają własnych wniosków o fundusze, ale są finansowane z Komisji przez otwarte zaproszenia do składania wniosków w ramach planu pracy Horyzont 2020. W pierwszym planie pracy w ramach Horyzontu 2020 na rok 2014–2015 budżet wyniósł ok. 1,45 mld euro dla ośmiu PPP zawartych na drodze umowy, podczas gdy cały budżet Horyzontu 2020 to ok. 6,2 mld euro.

²⁸ Stan Unii innowacji można poznać na stronie <http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/state-of-theunion/2013/stateoftheinnovationunionreport2013.pdf#view=fit&paaemode=none> (dostęp 17.04.2017).

elementów nie zostały jeszcze poruszone i z tego powodu istnieje ryzyko, że znikną z politycznych radarów.

Przykładem dobrych i efektywnych rozwiązań w relacji STI do SD jest program Komisji Europejskiej dotyczący propozycji odnośnie do możliwych działań w przestrzeni STI4SD – „polityka SDG dla zrównoważonego rozwoju”²⁹. Zostały one ujęte w ramach dwóch obszarów działań: jako tzw. działania dla wszystkich i dodatkowe akcje UE.

Działania dla wszystkich

- Zwiększenie dwustronnej, regionalnej i wielostronnej współpracy na rzecz nauki, technologii i innowacji oraz prowadzenie badań zorientowanych na konkretne rozwiązania.
- Zwiększenie świadomości tego, jak wykorzystywać prawa do własności intelektualnej, do stymulowania rozwoju dla rządu, świata biznesu i naukowców.
- Wzmocnienie w dziedzinie nauki, technologii innowacji, badań i cyfryzacji w krajach rozwijających się oraz promowanie globalnej i międzysektorowej ruchliwości i wolnego dostępu do publikacji finansowanych ze środków publicznych.
- Polepszenie dostępu do edukacji i szkoleń w krajach rozwijających się, aby wesprzeć rozwój umiejętności niezbędnych dla innowacyjności, rozwoju i kreowania miejsc pracy.
- Na poziomie ONZ ułatwienie dostępu do informacji na temat istniejących technologii i promowanie spójności oraz koordynacji między mechanizmami związanymi z technologią, w tym każdym nowym mechanizmem technologicznym.

Dodatkowe akcje UE

- Promowanie dostępu do publikacji i danych pozyskiwanych z badań prowadzonych w ramach Horyzontu 2020.
- Zniesienie trudności w dzieleniu się wiedzą i budowaniu możliwości badawczych także w krajach rozwijających się.
- Wspieranie innowacji i rozwoju technologii we współpracy z krajami o niskich i średnich dochodach w obszarach takich, jak: zdrowie, choroby związane z ubóstwem, zrównoważone rolnictwo i bezpieczeństwo żywnościowe.
- Wspieranie innowacji i rozprzestrzeniania technologii dzięki rozwojowi szkolnictwa wyższego.

²⁹ Komunikat Komisji Europejskiej, COM(2015), 5 lutego 2015 r.

- Otwartość i konstruktywna współpraca ze wszystkimi partnerami nad propozycjami wspierania nauki, technologii, innowacji i możliwości rozwoju państw rozwijających się, w tym zwłaszcza najmniej rozwiniętych.
- Dalszy udział w istotnych globalnych inicjatywach, takich jak: Globalny System Systemów Obserwacji Ziemi, Międzynarodowy Zespół ds. Zmiany Klimatu i Światowego Sojuszu przeciw Przewlekłym Chorobom oraz dalsze wspieranie istotnego współdziałania UE z partnerami spoza Unii, takimi jak państwa objęte polityką sąsiedztwa i kraje rozwijające się.
- Wspieranie szkoleń dla przedstawicieli rządów, biznesu i naukowców w zakresie praw do własności intelektualnej oraz zapewnianie technicznego wsparcia rządów w istotnych projektach legislacyjnych z tego zakresu.

Rekomendacje zaprezentowane przez KE, w tym także wskazane wyżej propozycje pomogą UE w dalszym stopniu wzmocnić jej pozycję wśród gospodarek ukierunkowanych na zrównoważony rozwój i zwiększać efektywność STI, w pełni orientując je na realizację SDG, a tym samym na zrównoważony rozwój.

Wnioski

Przekierowanie światowego rozwoju na zrównoważoną ścieżkę nie będzie zależało jedynie od stopnia rozwoju istniejących technologii i ich powielania, ale także od radykalnych innowacji (także społecznych) oraz zmian w sposobie myślenia i zachowania. Sama technologia nie wystarczy do zapewnienia zrównoważonej ścieżki rozwoju także z powodu efektów zwrotnych, wobec czego innowacja (w tym innowacja społeczna) jest niezbędna do wprowadzenia tych zmian i spowodowania, że wizja zmiany zachowania będzie atrakcyjna. STI są kluczowe dla zmniejszenia kosztów przemiany, również w zakresie utraty miejsc pracy – to dlatego powinny być kierowane do miejsc, które stymulują przemiany w gospodarce i społeczeństwie, i być postrzegane jako wspólny cel dla prywatnego i publicznego sektora. Horyzont 2020 (program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji 2014–2020) jest silnie zaangażowany w problematykę SD. Przynajmniej 60% jego budżetu jest związana z zagadnieniami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju³⁰.

³⁰ Horyzont 2020, COM(2011) 808, wersja ostateczna.

Jednak wspieranie samego STI nie wystarczy, ponieważ realizacja SDGs wymaga bezprecedensowej współpracy w dziedzinach takich, jak wspieranie rozwoju zarządzania i polityki, rozwój umiejętności i gotowości do innowacji, mobilizacja i skuteczne wykorzystywanie finansów publicznych, stymulowanie handlu, wykorzystywanie pozytywnych skutków migracji i wdrażanie ciągłego monitorowania oraz oceny osiągniętych wyników w celu zapewnienia pełnej odpowiedzialności decydentów. Częścią wspomagania środowisk zarządzania jest też to, że STI w pełni integruje kompleksowe oraz sektorowe strategie i polityki. Równocześnie samo STI może się przyczynić do stworzenia środowiska sprzyjającego przemianom. Może zostać wykorzystane do pomocy ludziom i wyposażenia ich w dodatkowe możliwości, na przykład w kontekście przejrzystości i odpowiedzialności oraz lepszego dostępu do edukacji i służby publicznej (np. za pomocą konkretnych aplikacji), a także wspierać technologie i innowacje, które bezpośrednio służą ludziom (np. ekologiczne kuchnie, biotech dla drobnych producentów rolnych), popularyzując równocześnie zachowania sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi.

STI na poziomie międzynarodowym może dostarczyć gruntu dla nowego globalnego partnerstwa, które zaowocuje duchem solidarności i kooperacji. Aby tak się stało, istniejące już kooperatywy powinny lepiej współpracować z partnerami z obszaru nauki i innowacji w budowanie możliwości STI w krajach rozwijających się, także w celu umożliwienia zaangażowania się ich w pokrewne inicjatywy międzynarodowe. Zwiększenie prywatnych i publicznych nakładów i zwiększenie inwestycji w badania i rozwój, wliczając w to zacieśnienie współpracy publicznego i prywatnego sektora, jest pomocnym środkiem do osiągnięcia tego celu.

Podsumowując, „polityka STI dla zrównoważonego rozwoju” (STI4SD) jest kluczową siłą mogącą zmienić obecną, zdecydowanie nie zrównoważoną, ścieżkę rozwoju. Przez to powinna być istotnym składnikiem przyszłej polityki Unii Europejskiej i zostać „mottem” podczas globalnych dyskusji na temat osiągnięcia SDG.

Bibliografia

- Bagiński P., *Polityka współpracy rozwojowej Unii Europejskiej w kontekście polskiej prezydencji w Radzie UE w 2011 r.*, Polska Akcja Humanitarna, Warszawa 2011.
- Berger G., Steurer R., *Horizontal Policy Integration and Sustainable Development: Conceptual remarks and governance examples*, ESDN Quaterly Report, Vienna 2009.
- „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety”, Dz. Urz. UE L 347 z 28.12.2013.
- EEA 2014. Late Lessons from Early Warnings II.
- Globalne partnerstwo na rzecz likwidacji ubóstwa i zrównoważonego rozwoju po 2015, COM(2015) 44 wersja finalna.
- Horyzont 2020, COM(2011) 808 ostateczna wersja.
- Komiyama K.H., Takeuchi K., *Sustainability Science: building a new discipline*, „Sustainability Science”, no. 1/2006.
- Komunikat Komisji Europejskiej, COM(2015), 5 lutego 2015 r.
- Latoszek E., Kłos A., *The European Union's Action for Sustainable Development*, in: C.E.P. Amaral, V. Cucerescu, G. Gabrichidze, I. Horga, A. Kruglashov, E. Latoszek, M. Pachocka, *EU Association Agreements with Georgia, Moldova and Ukraine: through cooperation towards integration*, ECSA – Moldova, Chisinau–Tbilisi–Chernivtsi 2017.
- Latoszek E., Proczek M., Kłos A., Pachocka M., Osuch-Rak E., *Facing the Challenges in the European Union. Re-thinking EU Education and Research for Smart and Inclusive Growth (EuInteg)*, PECSA, Warszawa 2015.
- OECD Deklaracja ministerialna z Daejeon w zakresie nauki, technologii i innowacji w globalnej erze cyfrowej 21 października 2015 r., OECD DSTI/STP/MIN(2015)1, <http://www.oecd.org/science/sci-tech/sti-ministerial-2015.html>.
- Partnerstwo w ramach europejskiej przestrzeni badawczej na rzecz doskonałości i wzrostu gospodarczego, COM(2012) 392.
- Pomoc rozwojowa dla krajów rozwijających się na przełomie XX I XXI wieku*, red. E. Latoszek, Oficyna Wyd. SGH w Warszawie, Warszawa 2008.
- Raport niezależnej grupy eksperckiej „Outriders for European Competitiveness”, <https://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/outridersforeuropeancompetitivenessip.pdf>.
- Rekomendacje Doradczej Rady Naukowej Sekretarza Generalnego ONZ, *The Crucial Role of Science for Sustainable Development and the Post-2015 Development Agenda*, 9 lipca 2015 r.
- Rekomendacje grupy doradczej ds. zmian klimatycznych i mobilności ludzi (marzec 2015 r.), <http://www.unhcr.org/5550ab359.htm>.

SOER 2015. The European Environment – State and Outlook 2015. Assessment of Global Megatrends, <https://www.eea.europa.eu/soer>.

Sprawozdanie grup roboczej (marzec 2014 r.): IPCC 5AR, WG2, Volume 1, Chapter 12 (2014), <http://www.ipcc.ch/report/ar5/wg2>.

W stronę lepszego dostępu do informacji naukowej – zwiększanie korzyści z inwestowania środków publicznych w badania naukowe, COM(2012) 401.

Weitz N., Nilsson A., Tenggren S., *Sustainable Development Goals for Sweden: Insights on setting a national Agenda*, Stockholm Environment Institute, Stockholm 2015.

Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski, GUS, Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2011.

Zrównoważony rozwój a globalne dobra publiczne w teorii i praktyce organizacji międzynarodowych, red. E. Latoszek, M. Proczek, M. Krukowska, Dom Wyd. Elipsa, Warszawa 2016.

Słowa kluczowe: Europa 2020, zrównoważony rozwój, zrównoważona Europa, Agenda 2030, Horyzont 2020

Key words: Europe 2020, Sustainable Development, Sustainable Europe, Agenda 2030, Horizon 2020

The 2030 Agenda for Sustainable Development and Its Impact on Selected European Union's Policy

Abstract

The article addresses the issues related to the implementation of the European Union's actions for sustainable development policy and the implementation of the 17 UN Development Goals through Science, Technology and Innovation (STI) being key tools for moving the world towards a sustainable development. In September 2015 the UN accepted a new global Agenda 2030 on the Sustainable Development with its tools – Sustainable Development Goals. Putting them into life should contribute to shifting the economic and political relations between developing, emerging and developed countries. According to the Agenda motto “no one will be left behind”. To achieve this aim by EU not only a significant rethinking of its external policy must take place but also its domestic actions must be changed. A fundamental tool to achieve this goal and implement the Agenda should be STI which allows the transition of EU and its underdeveloped partners to new sustainable ways of their economies and societies development.